

Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus on 14.7.2017 antanut tuomion asiassa R 15/638, joka koski Jalasjärven kunnan tilintarkastajan rikosvastuuta. Syyttäjä, Kurikan kaupunki, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä E ovat hakeneet muutosta käräjäoikeuden tuomioon.

Hovioikeus on tänään antamallaan ratkaisulla hylännyt käräjäoikeuden tavoin syytteen virkavelvollisuuden rikkomisesta tai tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta.

E on toiminut Jalasjärven kunnan tilintarkastajana tilikaudella 2008, jota syyte koskee. Keväällä 2009 E:n suorittaessa tilikauden 2008 tilintarkastusta Jalasjärven aikuiskoulutuskeskuksen (JAKK) oppisopimustoimintaa koskevien puutteiden laajuus ja merkittävyys ei ole ollut vielä lopullisesti eikä kokonaisuudessaan tilintarkastajan tiedossa. E:n suorittamia toimenpiteitä ja hänen virkavelvollisuutensa laajuutta on arvioitu tekohetkellä vallinneen tilanteen mukaan.

Asiassa sovellettavista, virkavelvollisuuden perusteena olevista säännöksistä ja määräyksistä ei ole ilmennyt laillisuusperiaatteen edellyttämällä täsmällisyydellä, että E:n olisi kunnan lakisäätteisessä tilintarkastuksessa tullut tarkastaa oppisopimusasiakirjojen ja järjestetyn oppisopimuskoulutuksen erityislainsäädännön mukaisuutta, vaikka tilintarkastajan tiedossa ovat olleet Opetushallituksen edellisiä tilikausia koskevan tarkastuksen alustavat tulokset ja Auditor Kehittämispalveluiden tarkastusmuistio oppisopimuksen ja direktiivijatkokoulutuspäivien tarkastuksesta. Oppisopimustoiminnan tarkastaminen on kuulunut kunnan vastuulla olevaan sisäiseen valvontaan. E ei ole tältä osin laiminlyönyt hänelle kuulunutta virkavelvollisuutta.

E on tilintarkastuskertomuksessaan todennut, että kunnan sisäistä valvontaa ja konsernivalvontaa ei kaikilta osin ole järjestetty asianmukaisesti. Muilta osin tilintarkastuskertomuksen lausumat ovat olleet vakiomuotoisia. Tilintarkastuskertomuksen muoto kuuluu tilintarkastajan harkintavallan piiriin. Virkamiehen harkintavaltansa rajoissa tekemiä ratkaisuja ei voida pitää virkavelvollisuuden vastaisina. Arvioitaessa tekohetken tilannetta, jossa Opetushallituksen tarkastuskertomus on ollut vasta luonnos eikä se ole koskenut tilintarkastuksen kohteena ollutta vuotta 2008 ja JAKK:n rehtori on varsin voimakkaasti arvostellut luonnoksesta ilmeneviä seikkoja, E:n ei ole voitu katsoa selvästi ylittäneen harkintavaltansa. E:n tiedossa keväällä 2009 olleiden seikkojen perusteella hänellä ei ole ollut riittäviä perusteita olla esittämättä vastuuvapautta vastuuvollisille tilikaudelta 2008, huomauttaa takaisinperinnän riskistä tai tehdä tilivelvolliseen kohdistuvaa muistutusta. E ei siten ole myöskään raportointivelvollisuutensa osalta menetellyt virkavelvollisuutensa vastaisesti.

Hovioikeus on syytteen hylätessään velvoittanut Suomen valtion korvaamaan E:n kohtuulliset oikeudenkäyntikulut hovioikeudesta. E:n valituksen johdosta hovioikeus on muuttanut käräjäoikeuden tuomiota siten, että Suomen valtion velvollisuutta korvata E:n oikeudenkäyntikuluja käräjäoikeudesta on korotettu 57.000 eurolla.

Asian ovat ratkaisseet hovioikeudenneuvokset Antti Vaittinen, Petteri Korhonen ja Markku Mäkynen. Valmistelijoina ovat toimineet hovioikeuden esittelijät Heini Hakala ja Maria Rudanko.

Hovioikeuden ratkaisu on tilattavissa kirjaamosta (p. 029 56 41646, vaasa.ho(at)oikeus.fi). Asian diaarinumero on R 17/815.

Lisätietoja ratkaisusta antavat hovioikeuden esittelijä Heini Hakala (p. 029 56 41627) ja hovioikeudenneuvos Markku Mäkynen (p. 029 56 41606).

Södra Österbottens tingsrätt har 14.7.2017 meddelat dom i ärendet R 15/638 gällande det straffrättsliga ansvaret för revisorn vid Jalasjärvi kommun. Åklagaren, Kurikka stad, undervisnings- och kulturministeriet samt E har sökt ändring i tingsrättens dom.

Hovrätten har idag givit dom i ärendet i vilken hovrätten, liksom tingsrätten, har förkastat åtalet för brott mot tjänsteplikt eller brott mot tjänsteplikt av oaktsamhet.

E har fungerat som revisor vid Jalasjärvi kommun under räkenskapsperioden 2008, som åtalet gäller. När E under våren 2009 har utfört revision för räkenskapsperioden 2008, har omfattningen och betydelsen av bristerna i läroavtalsverksamheten vid Jalasjärvi vuxenutbildningscentral (Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus, JAKK) inte ännu slutligen eller i sin helhet varit kända för revisorn. De åtgärder som E har utfört och omfattningen av E:s tjänsteplikt har prövats i enlighet med den situation som var gällande vid gärningstidpunkten.

Av de i saken tillämpliga bestämmelserna och föreskrifterna, vilka ligger till grund för tjänsteplikten, har inte med sådan noggrannhet som laglighetsprincipen förutsätter framkommit att E som en del av kommunens lagenliga revision borde ha granskat läroavtalshandlingarnas och den anordnade läroavtalsutbildningens förenlighet med speciallagstiftningen, även om revisorn har haft kännedom om de preliminära resultaten av granskningen över tidigare räkenskapsperioder som utförts av Utbildningsstyrelsen och den av Auditor Kehittämisspalvelut uppgjorda promemorian gällande granskningen av läroavtalet och direktivfortbildningsdagarna. Kommunen har inom ramen för den interna kontrollen haft ansvar för granskningen av läroavtalsverksamheten. E har inte till denna del försummat sin tjänsteplikt.

E har i sin revisionsberättelse konstaterat att kommunens interna kontroll och koncernövervakningen inte till alla delar har ordnats på behörigt sätt. Till andra delar har utlåtandena i revisionsberättelsen varit av standardmodell. Revisorn har prövningsrätt gällande utformningen av revisionsberättelsen. En tjänstemans avgöranden som faller inom ramen för dennas prövningsrätt kan inte anses strida mot tjänsteplikten. Vid prövningen av situationen vid gärningstidpunkten, då Utbildningsstyrelsens granskningsberättelse har varit ett utkast och den inte har gällt år 2008, vilket var föremål för revisionen, samt rektorn för JAKK har riktat kraftig kritik mot de omständigheter som framgår av utkastet, kan E inte klart anses ha överskridit sin prövningsrätt. På grundval av de omständigheter som var kända för E under våren 2009 har E inte haft tillräcklig grund för att inte förespråka ansvarsfrihet för de ansvarsskyldiga för räkenskapsperioden 2008, anmärka på risken för återkrav eller rikta en anmärkning mot de redovisningsskyldiga. E har således inte heller beträffande sin rapporteringsskyldighet handlat i strid med sin tjänsteplikt.

Emedan åtalen har förkastats, har hovrätten ålagt finska staten att erlægga E:s skäligen rättegångskostnader i hovrätten. Med anledning av E:s besvär har hovrätten ändrat tingsrättens dom så att finska statens skyldighet att erlægga E:s rättegångskostnader i tingsrätten har höjts med 57.000 euro.

Ärendet har avgjorts av hovrättsråden Antti Vaittinen, Petteri Korhonen och Markku Mäkynen. Som beredare har fungerat föredragandena vid hovrätten Heini Hakala och Maria Rudanko.

Hovrättens avgörande kan beställas från registratorskontoret (tel. 029 56 41646, [vaasa.ho\(at\)oikeus.fi](mailto:vaasa.ho(at)oikeus.fi)). Ärendets diarienummer är R 17/815.

Tilläggsinformation om avgörandet ges av föredragande vid hovrätten Heini Hakala (tel. 029 56 41627) och hovrättsrådet Markku Mäkynen (tel. 029 56 41606).